

„כשנוצרת אצל ילד הציפייה ששהורים יכולים לסדר לו כל מה שהוא רוצה בעולם, מוכרחה לבוא באחד הימים אכזבה“

איך להיות הורה מאת ענת סרגוסטי יעצת זיוות אברמסון

מתבקשת לעשות ואומרת שאינה רוצה.
אריאלה: „בטח, כשאני מבקשת שיתקן את הקטנים, או שתצחצח את השיניים, או לפעמים היא אומרת שהיא לא רוצה, ולפעמים היא פשוט לא עושה. ולפעמים אני צועקת, ואז הכל מסתדר. אבל לא טוב לי עם זה. איפה הכבוד אלי? אני בכל זאת אמא שלה, והיא גם קצת חייבת לי.“
בשלב הזה יצאו ההורים החוצה, ואת מקומם על הבימה תפסו הילדים. המנ-

איתן: „כן. המנחה: „למה?“
איתן: „כי צריך להספיק להגיע לבית-הספר בזמן.“
המנחה צחקה ואמרה: „מי צריך להספיק? מי הולך לבית-הספר, אתה?“
איתן: „לא, אבל כולם צריכים להספיק.“
אריאלה: „בשנה הראשונה שלה בבית-הספר הייתי מעורבת והכל הלך יופי. בכל יום בדתתי אם הכינה את השיעורים, ואם לא הכינה נכון, היא

300 פעם, לפני שהיא עושה משהו מהרברים האלה.
„למשל,“ סיפר איתן, „הייתי מבקש ממנה לסדר את החדר, ואוסר עליה לצאת מהחדר עד שיהיה מסודר. והייתי עובר מרי פעם ליד דלת החדר, כדי לראות אם היא מסדרת. ואני יודע שהיא חיכתה שאגייד לה. נו? ואני באמת אמרתי, ואני יודע שזו טעות.“
המנחה: „קורה לך שאתה לא יכול עוד ומתפרץ וצועק?“
איתן: „אני צועק לפעמים.“

דברים, אבל העניקה המון חום ואהבה, גם אהבה פיזית, בחיבוקים.“
המנחה: „היא קיבלה כל מה שרצתה?“
אריאלה: „את רוב מה שרצתה.“
המנחה: „נראה לי שהיית אמא שידועת לעשות הכל ולתת הכל, היית כשכילה כל-יכולה, אבל כשנוצרת אצל ילד הציפייה שההורים יוכלו לסדר לו כל מה שהוא רוצה בעולם, מוכרחה לבוא באחד הימים אכזבה. למשל, להביא את השמש באמצע הלילה — גם האמא הכי נהדרת לא יכולה לסדר.“

פ עם בשבועיים מקיים מכוון אדרו מיפגש המכונה „מרכז“. ב„מרכז“ מתקבצים הורים מקבוצות שונות בבית-הספר להורים ברחבי העיר, ושם מתנהלת הפגישה במתכונת של קשר מישפחתי בטלוויזיה החינוכית. (למען האמת ההיסטורית נבנתה התוכנית קשר מישפחתי במתכונת מרכזי הייעוץ של בית-הספר להורים במכון אדרו). מישפחה אחת עולה אל הבימה, ומציגה ביחד עם המנחה, באמצעות שאלות, חלק מהבעיות שבין ההורים לילדים באותה המישפחה. כחלק הראשון של הערב משוחחת המנחה עם ההורים, ואילו הילדים ממתנינים בחוץ, בקבוצת ילדים עם מוריכה מיוחדת, המעסיקה אותם. כחלק השני משוחחת המנחה עם הילדים בלבד, כאשר ההורים ממתנינים מחוץ לאולם. החלק השלישי הוא סיכום השיחות, הנערך בנוכחותם של ההורים.

תנו להם לבטא את עצמאותם!

חה שאלה אותם אם ההורים סיפרו להם מה עושים פה, ויעל אמרה: „כן, שנספר איזה בעיות יש במישפחה.“
המנחה שאלה אותה אם היא חושבת שיש בעיות במישפחה שלהם.
יעל: „כן, כרמל כל הזמן מתחילה איתנו ומפריעה לי ולשחר. ולפעמים כרמל ושחר מתחילים איתי, ואחריכך מענישים רווקא אותי.“
המנחה שאלה אותה אם קורה, לפעמיים, שמתבקשים ממנה לעשות משהו, והיא אינה רוצה, וצריך להזכיר לה הרבה פעמים. יעל: „הורדתה באשמה.“

היתה עושה זאת שוב מההתחלה. היא מאוד אהבה שמתעסקים איתה. באיזו שוב שלב הפסקתי את ההתערבות. עברנו דירה והיא עברה לבית-ספר אחר, והתחילו להיות לה המון בעיות מישפחתי.“
המנחה: „למה אתם חושבים זה קורה?“
אריאלה: „אולי המורה לא שמה לב אליה כליכך.“
המנחה: „לזוה התכוונתי כשאמרתי ששעולם אי-אפשר לסדר לילד כך שהכל יהיה לפי רצונו. למשל, אי-אפשר לסדר את המורים בבית-הספר.“

המנחה: „מה מביא אותך לצעקה?“
איתן: „היא הולכת לנעול נעליים, ואחרי רבע שעה אני בא אליה ורואה שהיא ככלל לא בכיוון של הנעליים, שהיא עסוקה בדברים אחרים לגמרי. וכשאני שואל אותה מה עם הנעליים, היא עושה את עצמה כאילו אינה זוכרת על מה אני מדבר. יש לי הרגשה שהיא קצת אסטרונאוטית. כי היא חכמה, היא קוראת, כותבת, לומדת, הכל בסדר, אבל כשהיא צריכה לעשות משהו, היא לא עושה מה שצריך. החרר שלה מכוון לגן, התיק של בית-הספר ריק וכל הדברים מפורזים בחדר.“
המנחה: „ואתה צריך להזכיר לה כל הזמן?“

ואז, יומיים לפני הפגישה, הוריעה יעל שהיא לא רוצה לבוא, שאני לא חייבת לאף אחד כלום, שאף אחד לא צריך לשמוע את הבעייה שלי.“
וכך, ביומיים הבאים, היא שינתה את דעתה בערך פעמיים ביום. אריאלה סיפרה שכאשר יעל אמרה לה שאינה רוצה לבוא „הרגשתי כאילו היא נתנה לי סטירה. ידעתי שהיא עושה לי דוור קא“.
איתן, האבא, סיפר שבזמן האחרון היו הרבה קונפליקטים עם יעל על דברים שהיא צריכה לעשות, כמו לצאת צח שיניים, להתרחץ, להכין שיעורים, ללכת לישון בזמן. שצריך להגיד לה

אל הבימה עלו, הפעם, אריאלה ואי-תן, הורים שלושה לילדים: יעל בת 10, כרמל בת 5 ושחר בן 4 (שמות בדויים).
המנחה שאלה את ההורים מי משי לוסת הילדים הביא אותם לבית-הספר להורים. אריאלה אמרה שהקונפליקט עם הבת הגדולה הריף יותר, וכי שני הקטנים ילדותיים, ואינם מוציאים אותה משייווי-המשקל.
אריאלה ניסתה לתאר את המצב בבית: „עד שגולדו הקטנים, הבית היה גרדון. יעל, הגדולה, היתה טובה, היתה בת יחידה, ואנחנו היינו עבדים נרצעים שלה. אבל היא היתה כזאת מתוקה, שהיינו מוכנים לעשות הכל. היה כף, והיית בטוחה שאנחנו מגדלים אותה נכון. היא ביקשה וקיבלה

המנחה: „למה, כשאומרים לך לסדר את החדר, או ללכת להתרחץ, את לא הולכת מייד?“
יעל לא ענתה.
המנחה: „יכול להיות שאת רוצה להראות לאבא ולאמא שאף אחד לא יגיד לך מה לעשות, ושאת רוצה להתייג לית לבר?“
יעל: „כן.“
המנחה: „אני מבינה שאת רוצה להיות עצמאית יותר, ושמענו גם שאת מסתדרת בצורה מאוד עצמאית כשהייתם, נכנסת לבד הביתה, מחממת לך לבד את האוכל. אני מאוד מעריכה את זה, כי בזה את עוזרת לאמא שלך לצאת לעבודה. אבל נדמה לי שיוצא שאת וההורים כועסים זה על זה די הרבה.“
יעל: „לפעמים.“
המנחה: „את היית רוצה שיהיו לך יחסים יותר טובים עם ההורים?“
יעל היססה זמן רב.
המנחה: „את לא בטוחה שאת רוצה בזה, או שאת לא בטוחה שזה יכול להיות?“
יעל: „אני רוצה.“
המנחה: „מה יותר חשוב לך, להרבות את שאת מחליטה לבר, או יחסים טובים עם ההורים?“
יעל: „לפעמים ככה ולפעמים ככה.“
המנחה: „טוב, אז את תוכלי בכל פעם, לפי מה שיותר חשוב לך, להחליט איך את מתנהגת. חוץ מזה, אני אוהב עם ההורים ואציע להם לתת לך להיות

הבוקר זמן קשה
א חריכה סיפרה אריאלה על שני הילדים הקטנים, כרמל (5) ושחר (4), ואמרה שהיא מתייחסת אליהם כאל תינוקות, ועדיין עוזרת להם להתלבש ולעשות דברים שהיא יודעת שהם יכולים לעשות בעצמם, כי „אני רוצה שהם יהיו חתיכים, שיהיו לבושים טוב. ואני נותנת להם המון שרותים.“ היא סיפרה שכרמל חוצפנית, אבל עושה זאת במתיקות, ושחר כאילו ממושמע, אבל עקשן גדול, היודע לעמוד על שלו, ושיעל מנסה לשלוט בשניהם.
ההורים סיפרו שכרמל בכוקר כרמל ושחר מגיעים למיטת ההורים, והם שולחים אותם בחזרה למיטת שלהם. הם הולכים וחוזרים מייד. ההורים אמרו שהבוקר הוא זמן מאוד קשה בבית. אריאלה סיפרה שהיא מגיעה הביתה רק ב-4 אחרי-צהריים, ושיעל צריכה להישאר לבר עד שאמא מגיעה. אורי חתה-צהריים מוכנה מראש והיא אוכלת לברה. שני הקטנים נמצאים אצל מטפלת. היא סיפרה שבכל יום מאחרת יעל לחזור מבית-הספר, ושזה מראיג אותה, ולפעמים גם מכעיס אותה. היא אמרה שבכל יום אחרי-צהריים, כשהיא חוזרת הביתה, יעל פורגשת אותה בכניסה ומספרת לה שלא הצליחה להכין את השיעורים. המנחה שאלה אם יש דברים שיעל

זווית-ראייה עד גובה החגורה בדברים שרואים מכאן לא רואים משם
אז אני משתדלת, כשאני מדברת עם שם, לדבר איתו בגובה שלו, אלא אם כן אנחנו הולכים ביחד ברחוב.
ואני משתדלת, גם כשאנחנו הולכים ביחד ברחוב, לרדת מדי פעם לגובה שלו, כדי לראות מה הוא רואה.
כשאני רוצה שישים לב למשהו שראיתי, והוא מביט בי ושואל: „מה? אני יורדת לגובה עיניו, וקורה לעיתים שאני מבחינה שמגובה זה אי-אפשר לראות את מה שאני רואה מהגובה שלי.

בגובה העיניים

כששם היה מאוד קטן (לא שעכשיו הוא מאוד גדול), סיפר לי חבר, שכאשר היה הבן שלו פועט, היה הוא, האבא, יורד מדי פעם לגובה שלו. הוא רצה לקבל מושג מה רואה הילד בגובה שלו.
אימצתי לעצמי את השיטה, וכך, לעיתים קרובות, אני מתכופפת לגובה העיניים של שם ורואה את העולם מגובה מטר.
כך הבנתי מדוע שים הילדים את הכוס תמיד בקצה-קצה השולחן, כך שבעוד רגע נשפך המיץ הדביק על השטיח הפרסי היקר. כך הבנתי למה הקטנים תמיד אוחזים לטפס למעלה, בדרך-כלל על הביכריים של ההורים, או על הפנים גובהים אחרים בבית, עד שזה נראה כמעט שהם עומדים בעוד רגע ויפול ולהתרחק. הבנתי שזוהי, בוודאי, אחת הסיבות לכך שילדים מעדיפים ילדים אחרים, כי הם יכולים לראות אותם עין בעין.
כך הבנתי שילדים יש, בעצם, זווית-ראייה מאוד לא-נוחה, המניעה עד גובה החגורה, ושיש להם מן הסתם חוליות-צוואר מאוד גמישות. אחרת לא ברור איך אינם מקבלים נזק, כי הם כל הזמן צריכים להסתכל למעלה, כדי לנסות ולקלוט מי מדבר אליהם.